

PLURILINGÜISME APLICAT

TALLERS DE DOBLATGE PER A TOTS ELS PÚBLICS

Francesc Fenollosa i Ten,
director de doblatge i expert en *dub coaching*. País Valencià.

RESUM

Els tallers de doblatge suposen, en quant activitat de comunicació i animació sociocultural constitueixen, des de quasi una dècada una pràctica viva de educació inclusiva, interactivitat, educació multicultural i tolerància lingüística

PARAULES CLAU

Plurilingüisme, doblatge, digital, aula, oralitat 2.0, consciència oral, zona de confort oral.

SUMMARY

Dubbing workshops are, for almost a decade, a social and cultural activity of communication and animation as a living practice of inclusive education, interactivity, multicultural education and linguistic tolerance

KEYWORDS

Multilingualism, dubbing, digital, classroom, oral 2.0, oral awareness, oral comfort zone.

Introducció

Els Tallers de Doblatge (<https://tallersdedoblatge.blogspot.com>) organitzats per l'AIFFA (l'Agència d'Informació, Formació i Foment de l'Audiovisual) suposen ja una singular i exclusiva experiència amb solvència contrastada des de l'any 2010, amb prop de 3000 sessions (tres mil) realitzades per a tots els públics; això és, amb persones de totes les edats, de tots els nivells educatius i amb capacitats ben diverses.

Significativament, però, i per la temàtica que hui volem comentar, hi hem treballat amb més de 70 llengües diverses (setanta) i diferents variants dialectals d'algunes d'elles. És a dir, plurilingüisme aplicat en reconeixement de la diversitat lingüística existent al món. I això pel fet que, als Tallers de Doblatge de l'AIFFA, hi han participat ja al voltant de seixanta mil persones dels cinc continents.

Com funcionen els Tallers de Doblatge de l'AIFFA?

El funcionament dels Tallers de Doblatge ja el vam explicar als Quaderns d'Animació Sociocultural, concretament al número 24 de la revista i, per tant, ens remetrem a aquell mateix article: http://quadernsanimacio.net/ANTERIORES/veinticuatro/index_html_files/Tallers%20de%20doblatge.pdf

Tallers monolingües i combinacions plurilingües

Els Tallers de Doblatge van començar el setembre de l'any 2010 només en valencià, amb un total de 9 sessions realitzades en aquell any a diversos indrets del País Valencià i, curiosament, també a la Universitat de Manchester¹. A partir d'ací vam començar a introduir-hi naturalment les altres llengües curriculars als centres valencians d'ensenyament i proposar Tallers monolingües: sobretot en anglés, en francès i també, encara que en menor mesura -només a causa de la falta de demanda per part del professorat corresponent- en castellà.

1.- Gràcies al lectorat que en aquell temps hi feia el professor Adrià Castells i Ferrando, de Vallada (la Costera).

Però, donada la realitat social del nostre país (entès en sentit ampli, els Països Catalans), de seguida vam començar a introduir-hi també les llengües maternes de l'alumnat participant de procedències ben diverses: persones que venien del centre i del sud d'Amèrica, de l'Àfrica, d'Àsia i d'altres estats europeus. De fet, vam començar a impartir sessions dels Tallers de Doblatge no només als centres d'infantil, primària, secundària, universitats i de formació de persones adultes, sinó també als centres d'aprenentatge del català i de Voluntariat per la Llengua². A més, per descomptat, en espais culturals, entitats socials i institucions diverses. Fins i tot, en locals de copes, restaurants i en espais privats.

En aquest sentit també, cal recordar que a l'última estadística sobre les llengües parlades a Barcelona, per exemple, realitzada per l'entitat Linguapax³, s'han inventariat més de 300 llengües de prop de 180 nacionalitats diferents.

Àmbit territorial dels Tallers

Pel que fa a la distribució territorial dels Tallers, ben prompte començarem a organitzar-ne arreu de les comarques valencianes⁴, però també a Múrcia, Conca, Terol, així com a Catalunya⁵, a la Catalunya Nord (a través de la Universitat Catalana d'Estiu a Prada de Conflent i a centres com el Col·legi Pompeu Fabra-la Bressola a El Soler, a la comarca del Rosselló.), a Andorra⁶ i també a ses Illes, gràcies a l'acció de n'Antoni Mas i Forners, historiador i erudit local de Santa Margalida, a la comarca d'Es Pla de Mallorca, on realitzàrem diversos Tallers al setembre de l'any 2014.

Però també hem passat a fer Tallers en llengües diferents a centres educatius públics i privats de diversos nivells de Madrid (en espais tant de de la ciutat com de la comunitat autònoma) o de Jaén (en concret en francès a un centre de secundària, a l'IES Virgen del Carmen.)⁷

2.- Des de bon començament, hem realitzat Tallers per al Voluntariat pel Valencià, a través d'Escola Valenciana, i també en col·laboració amb les institucions catalanes.

3.- Veure l'informe *Diversitat lingüística i cultural: un patrimoni comú de valor inestimable*: <http://www.linguapax.org>

4.- Amb la inestimable col·laboració d'Oscar Villanueva Fandos, qui va expandir ràpidament els Tallers sobretot als centres de secundària valencians i també a altres territoris peninsulars pròxims al valencià.

5.- Drac Màgic (<https://construirmirades.dracmagic.cat/programa/practica-de-doblatge/?portfolioCats=98%2C99%2C100%2C97>) és la principal entitat organitzadora dels Tallers al Principat, al costat de la Direcció General de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya:

https://llengua.gencat.cat/ca/serveis/informacio_i_difusio/accions_sensibilitzacio/doblem_en_cat/

6.- Gràcies a l'organització que en va fer al Centre Cultural la Llacuna d'Andorra la Vella, la presidenta de la Societat Andorra de Ciències, Àngels Mach i Buch, l'any 2016

7.- Amb la col·laboració de Gloria Gil, de Balanceo Formación: <https://balanceoformacion.com/actividades-educativas/doblaje-2/>

Llengües i variants dialectals

Per totes les raons esmentades més amunt pel que fa a la procedència ben diversa de les persones participants als Tallers de Doblatge, a banda de les llengües més majoritàries (xinès, castellà, àrab, anglès...), vam passar a utilitzar també, per descomptat, diverses variants dialectals de totes elles. Per exemple, en el cas de l'àrab, hem utilitzat mostres del marroquí, algerià, tunisià o egipci. I també, en el cas del castellà o espanyol, hem utilitzat moltes variants regionals del centre i de sudamèrica, així com argots, com ara el *lunfardo*. Així mateix, hem doblat en variants diverses de l'Estat espanyol, com ara el *guanxe* o variant canària del castellà.

Per descomptat, les variants dialectals del català han estat moltíssimes donat que els territoris als quals hem pogut realitzar Tallers de Doblatge n'han estat molts també. Al País Valencià, totes les comarques valencianoparlants han aportat les seues variants.

Però també hem introduït moltes variants de la resta del domini lingüístic, del Principat i de la Catalunya Nord, a banda de molts parlars de ses Illes, de la Franja de Ponent i fins i tot de l'Alguer.

Llengües peninsulars

En el cas de les llengües de la península ibèrica, i tenint en compte els també desplaçaments efectuats, hem incorporat llengües com ara l'aragonès, l'èuscar, l'asturià, el gallec, l'aranès (variant de l'occità), el portugués i el panotxo⁸, variant de la llengua murciana. Però també hem doblat en caló, llengua parlada a diversos estats, però que no té un reconeixement explícit a cap dels estatuts d'autonomia de l'Estat espanyol.

Llengües europees

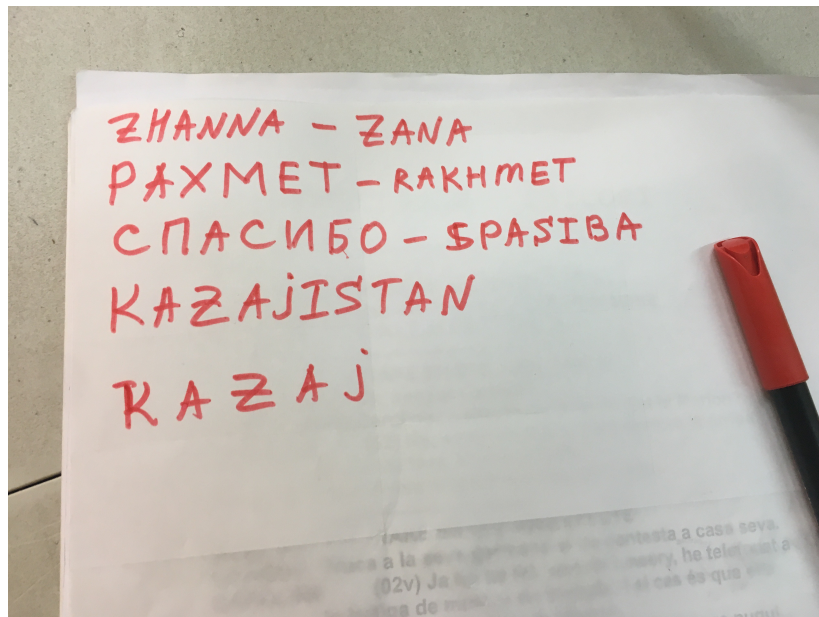
De les europees, més enllà dels pirineus, hem tingut participació d'una gran quantitat de famílies lingüístiques: a banda de quasi totes les llatines (occità, francès, italià, romanès, sard...), hem tingut també llengües eslaves com el rus, l'ucraïnès, l'eslovac, el txec, el polonès,..., però també hem doblat en croat, bosnià, serbi, búlgar... Hem utilitzat llengües germàniques (anglès, alemany,

8.- Cal recordar que hi ha un moviment reivindicatiu d'una llengua murciana pròpia i distinta del castellà:

<http://www.llenguamaere.com>

neerlandés -també amb la variant del flamenc-..., però també l'escocés, el suec, el noruec, el danés, l'islandés...). I també, per exemple, hem doblat en gaèlic.

D'entre les llengües bàltiques, hem incorporat el letó, el lituà i l'estonià, però també el finès. I altres indoeuropees, com l'armeni, o úgriques, com l'hongarés.

Llengües entre Europa i Àsia

Hem tingut parlants de llengües turqueses com el turc i el kazakh. Però també el paixtu i el dari (d'Iran i l'Afganistan) o el georgià. I d'altres llengües tan allunyades com el mogol, però també l'hebreu.

Llengües africanes

Moltes de les persones participants de procedència africana ens han aportat les seues llengües maternes, de vegades acompanyades també de les oficials dels seus estats quan les seues no ho eren.

Ens han parlat en llengües nordafricanes, com ara l'amazic, l'àrab, l'amhàric (d'Etiòpia); però també en igbo i bini (també coneguda com edo), unes de les moltíssimes llengües parlades a Nigèria, més de 500. També en soninke (sarahule), wòlof, fula, sango, mandinga, bambara, ruandés...

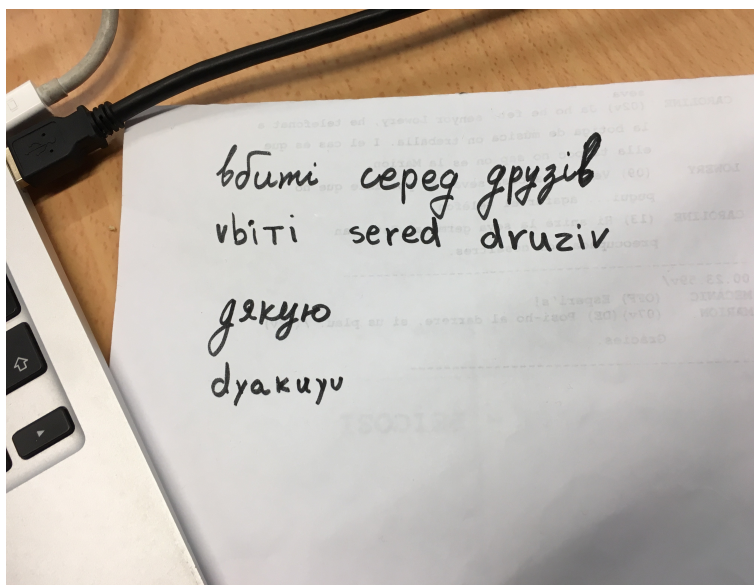
Llengües americanes

D'entre les llengües americanes, hem tingut participants que ens han parlat en guaraní, quítxua o nàhuatl (de Mèxic)..., a més per descomptat d'en les llengües oficials més difoses dels estats del nord, centre i sud d'Amèrica.

Llengües asiàtiques

De persones que parlaren llengües asiàtiques, n'hem tingut de parlants de diverses indostàniques, com ara el hindi, l'urdú, el bengalés, el panjabi o el caixmiri, una altra de les 22 llengües oficials de l'Índia.

Però també ens han parlat en xinés mandarí, coreà, japonés... i en altres llengües més del sud com ara l'indonesi (amb la variant també del malai), en vietnamita, i en diverses llengües filipines com el tagàlog (o tagal) i el visaia.

Altres curiositats sobre l'ús de les llengües

A més del fet que també hem fet doblatge en esperanto, gràcies al fet que a Alacant, en un curs sobre traducció audiovisual per al doblatge, vam tindre algunes persones amb coneixements en aquesta llengua, la llengua planificada més parlada al món avui dia, tenim altres exemples dignes de comentari per la seua curiositat.

Com dèiem més amunt, també ens han parlat en caló, una llengua peninsular i europea d'acord amb el seu ús més o menys extens al nostre país i a d'altres. Va ser el cas de JC, un xicot de secundària que habitualment no estava massa implicat en les tasques de classe i que en canvi sí que va acceptar, i de manera molt agraïda, intervindre en la seua llengua en una presa de doblatge dels Tallers fets a l'IES Tirant lo Blanc, de Gandia.

De la mateixa manera, també amb l'amhàric ens va passar una cosa curiosa: un xicot de l'IES la Melva, d'Elda, i que tenia aquesta com a llengua materna, d'entrada no volia usar-la, i això clarament per no aparéixer com a 'diferent' a la resta de companys de classe. Però finalment, una volta se'n va adonar que l'activitat era un joc, es va animar i, de manera molt plaent, va dir el text corresponent en la seua llengua primera.

També tenim casos de persones aficionades a algunes llengües exòtiques: com el japonès (tot i que també hem tingut persones de llengua materna japonesa), el gaèlic o el coreà, o de persones que donada la possibilitat volien provar de parlar en una llengua no habitual per a elles en alguna de les preses plurilingües que proposem cada vegada en més ocasions a las sessions de doblatge.

EPÍLEG

El món de les llengües és, com probablement tots, un món apassionant. De les 7.111 llengües parlades al món en l'actualitat⁹, deuen ser-ne poquíssimes (tot i que cada vegada més) les que tenen un accés al món audiovisual i cinematogràfic.

El que fem amb els Tallers de Doblatge de l'AIFFA és oferir una ferramenta a les persones per apoderar-se, per superar la por de parlar en públic i per eixir de la zona de confort oral. I això amb l'ús de les seues pròpies llengües, a més de totes aquelles que estiguen aprenent i amb les quals vullguen jugar.

9.- Segons Ethnologue: <https://www.ethnologue.com/guides/how-many-languages>

Volem ací recordar com en algunes llengües el verb jugar i interpretar és el mateix, per exemple en francès i en anglès: *jouer* i *to play*. Perquè el que fem quan interpretem és jugar. En aquest cas, jugar a ser altres persones, que és com totes les persones del món creixem.

El que volem oferir amb els Tallers de Doblatge és jugar i créixer, tot estimant la pròpia llengua, i utilitzant una tècnica tan singular com el doblatge per eixamplar la nostra consciència. En definitiva, per ser persones més felices i lliures.

MÉS INFO:

<https://tallersdedoblatge.blogspot.com>

<http://laiffa.blogspot.com/>

També a: tallersdedoblatge@gmail.com

O bé, amb entitats col·laboradores, com ara: <http://tirantdeveu.blogspot.com/>

Como citar este artículo: Fenollosa i Ten, Francesc (2020); Plurilingüisme aplicat. Tallers de doblatge per a tots els públics ; en <http://quadernsanimacio.net> ; n° 31; enero de 2020; issn: 1698-4404